

ชื่อเรื่อง การค้นคว้าแบบอิสระ

สภาวะการเลี้ยงโคนมและผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ
ของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน

นางสาวอภา มณีรัตน์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต(เกษตรศาสตร์)

สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์คุณฤๅ

ณ ลำปาง

ประธานกรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป

คชศิลา

กรรมการ

อาจารย์รำไพพรรณ

อภิชาติพงศ์ชัย

กรรมการ

รองศาสตราจารย์ ดร. เฉช

กาญจนางกูร

กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา 1) สภาวะการเลี้ยงโคนมของเกษตรกร 2) ต้นทุนและผลตอบแทนจากการเลี้ยงโคนม 3) ปัญหาการเลี้ยงโคนมและความต้องการความช่วยเหลือจากรัฐหรือเอกชนของเกษตรกร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในจังหวัดเชียงใหม่ โดยแบ่งประชากรที่ศึกษาออกเป็น 6 กลุ่ม ตามสถานที่รับน้ำนมดิบ คือ สหกรณ์โคนมเชียงใหม่ สหกรณ์โคนมแม่ใจ สหกรณ์การเกษตรไชยปราการ บริษัทนมสดสันกำแพง บริษัท ภูพิงค์ แดรี่ โปรดักส์ จำกัด และ องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (เชียงใหม่) จำนวน 144 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling Technique) และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ แล้วนำผลมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด

ผลการวิจัยพบ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมกลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 41.03 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แต่งานแล้ว ขนาดของครัวเรือน 4 คน เป็นแรงงานที่เลี้ยงโคนมโดยเฉลี่ย 2.06 คน และมีสมาชิกในครัวเรือนที่มีได้เป็นแรงงานในการเลี้ยงโคนมโดยเฉลี่ย 1.94 คน เกษตรกรร้อยละ 52.1 มีอาชีพทางการเกษตรก่อนที่จะเริ่มอาชีพการเลี้ยงโคนม

โดยมีรายได้เฉลี่ยจากอาชีพเดิม 4,640.278 บาท/เดือน เหตุผลในการเลี้ยงโคนม คือ มีเพื่อนบ้านชักชวน เป็นอาชีพที่มีรายได้ดี สม่ำเสมอ โดยจำนวน โคนมที่เริ่มเลี้ยงเฉลี่ยประมาณ 4 ตัว เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับการฝึกอบรมก่อนการเลี้ยง และมีประสบการณ์การเลี้ยงโคนมเฉลี่ยประมาณ 7.48 ปี ส่วนใหญ่จะเป็นการเลี้ยงโดยเกษตรกรรายย่อย มีโคเฉลี่ยประมาณ 12 ตัว มีสัดส่วนแม่โคให้นมต่อโคทั้งหมดประมาณร้อยละ 50 พันธุ์ที่เลี้ยงส่วนใหญ่จะเป็นพันธุ์โฮลสไตน์ ฟรีเซียน ซึ่งมีระดับสายเลือดประมาณ 75%

ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงโคนมที่เกษตรกรส่วนใหญ่กล่าวถึง ได้แก่ 1) ประสิทธิภาพของตัวโค เช่น การให้นมต่ำกว่ามาตรฐาน การผสมติดยาก ระยะการให้นมสั้น 2) อาหาร เช่น อาหารข้นราคาแพง อาหารหยาบไม่เพียงพอในฤดูแล้ง คุณภาพของอาหารไม่สม่ำเสมอ 3) ผลผลิตและราคา เช่น ผลผลิตต่อตัวต่ำ ราคามูลต่ำ ส่วนการช่วยเหลือที่เกษตรกรต้องการ คือ ราคากาอาหารข้น ราคาน้ำนมดิบ การตรวจรักษาของเจ้าหน้าที่ และการฝึกอบรมให้ความรู้เพิ่มเติม

ทางด้านต้นทุนและผลตอบแทนจากการเลี้ยงโคนมของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ต้นทุนการผลิตน้ำนมดิบทั้งหมดเท่ากับ 14.62 บาท/กก. คิดเป็นต้นทุนผันแปร 10.35 บาท/กก. (ร้อยละ 70.80) ต้นทุนคงที่ 4.27 บาท/กก. (ร้อยละ 29.20) ส่วนผลตอบแทนส่วนใหญ่ ได้มาจากการขายน้ำนมดิบ คิดเป็นร้อยละ 63.77 รองลงมา คือ ผลตอบแทนจากมูลค่าของฝูงโคทดแทนที่เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 26.48 นอกนั้นเป็นผลตอบแทนจากการขายโคคัดทิ้ง การขายลูกโคเพศผู้ และการขายมูลโค ผลตอบแทนทั้งหมดของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในจังหวัดเชียงใหม่โดยเฉลี่ย เท่ากับ 242,903.118 บาท/ฟาร์ม/ปี คิดเป็นผลตอบแทนสุทธิที่ได้จากการขายน้ำนมดิบเท่ากับ -96,003.963 บาท/ฟาร์ม/ปี และคิดเป็นรายได้สุทธิของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในจังหวัดเชียงใหม่เท่ากับ 65,153.685 บาท/ฟาร์ม/ปี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ คือ การเลี้ยงโคนมมีการเปลี่ยนแปลงแบบพลวัตเกิดขึ้นตลอดเวลา ควรมีการเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่อง จะทำให้มองเห็นพัฒนาการที่เกิดขึ้น ควรศึกษาผลตอบแทนด้านอื่นๆที่เกิดขึ้น นอกจากด้านเศรษฐกิจ เช่น สังคม สิ่งแวดล้อม คุณภาพชีวิต วิถีชีวิต วัฒนธรรม ด้วย

Independent Study Title Dairy Production Conditions and Economic Returns of
Farmers in Chiang Mai Province.

Author Miss Arpa Maheerat

M.S. (Agriculture) Agricultural Extension

Examining Committee :

Asst. Prof. Dusdee	Nalampang	Chairman
Asst. Prof. Prateep	Kochsila	Member
Lecturer Rampaipan	Apichatpongchai	Member
Assoc. Prof. Dr.Decha	Karnjanangkura	Member

Abstract

The objectives of this study were follow : 1) to study the dairy production conditions 2) to study cost and returns of dairy production 3) to investigate the problems of dairy production and help from the government or private sectors.

Population studied were the dairy farmers in Chiang Mai Province which was divided into 6 groups : Chiangmai Dairy Cooperative Ltd. , Mae Jo Dairy Cooperative Ltd. , Chaiprakam Agricultural Cooperative Ltd. , Sankamphaeng Co.,Ltd , Phupink Dairy Product Co.,Ltd. and The Dairy Farming Promotion Organization of Thailand (Chiangmai). Data was collected from 144 samples as selected by Multistage random sampling technique using of questionnaires and interviewing as tools. Statistical techniques used for data analysis are arithmetic percentage , mean , standard deviation , maximum and minimum.

It was found that the average age of studied population was 41.03 years old , with primary education and married. The average of family member was 4 persons. The average dairy labor which 2.06 persons and 1.94 persons were the average dairy labor and the average of non-dairy labor, respectively. About half of the samples were used to be non-dairy agricultural farmers with the average agricultural income of 4,640.278 Baht/month . The

reasons enable samples to become dairy farmers include : neighbor's persuasion and better income. Start of number was 4 cows. Farmers had attended a dairy farming training course. The average year of experience was 7.48. Most farmers had small farm, with the average 12 cows, proportion of dairy to total cows was 50%. Dairy breeding was 75% Holstein- Freisian.

Related problems and obstacles include : 1) low efficiency in milk production and reproduction ,short period of milking 2) concentrate/feed such as expensive concentrate, inefficient roughphage, inconsistent of feed quality 3) product and price such as low milk product per dairy, low price. Dairy farmers urgent needs are as follow : the price of concentrate , the price of milk , veterinary service and training course.

For the economic costs and returns , it was found that total milk production cost was 14.62 Baht/Kg. , variable cost was 10.35 Baht/Kg. (70.80%) and fixed cost was 4.27 Baht/Kg. (29.20%). It was also found that 63.77% of returns were milk selling , 26.48% of returns were value of bulls and the others were culling cows, selling calf and selling cow dung. The total returns of farmers in Chiang Mai province was 242,903.118 Baht/farm/year. The net return was -96,003.963 Baht/farm/year. The net income of farmers in Chiang Mai province was 65,153.685 Baht/farm/year.

This research suggests that dairy raising is a dynamic activity, so the data should be collected continuously. Furthermore, such other aspects as social, environment, quality of life, tradition and culture should be studied.